

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Covalenco Elena și Gordilă Nicolae,

cu participarea:

procurorului – Crijanovschi Sergiu,

avocatului - Mihailov Nicolae,

interpretei – Batîr Ludmila,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 21 februarie 2013 în cauza penală privindu-l pe

Diacenco Alexandr Ivan, născut la 14 martie 1962, originar și domiciliat în or. Bender, str. Glavnaia 6;

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 03.01.2012-22.11.2012 (prima instanță)

2. 24.12.2012-21.02.2013 (instanța de apel)

3. 12.06.2013-17.09.2013 (instanța de recurs ordinar)

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Crijanovschi Sergiu, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Avocatul Mihailov N. și inculpatul Diacenco Alexandr, care au solicitat respingerea recursului, cu menținerea hotărîrii atacate.

Asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Bender din 22 noiembrie 2012, Diacenco Alexandr a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, Diacenco Alexandr a fost învinuit de faptul, că activând în baza ordinului nr. 161 din 25.06.2004, în calitate de mecanic de locomotivă al Depoului de Locomotive, stația de cale ferată Bender, Întreprinderea de Stat "Calea Ferată din Moldova" și, fiind persoană cu funcție de

răspundere materială, la 02.01.2011, aflându-se la serviciu și deservind locomotiva nr. «3T310M-1247AB», care transporta garnitura trenului nr. 3802 pe ruta Basarabeasca – Căușeni, cu staționare temporară în stația Căinări, urmărind scopul de a confecționa și a folosi documente oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acționînd contrar prevederilor Instrucțiunii privind completarea foilor de parcurs, nu a introdus în foaia de parcurs nr. 18 din 02.01.2011, informația privind decuplarea a paisprezece vagoane în stația de cale ferată Căinări.

Ulterior, în aceeași zi, a prezentat foaia de parcurs nr. 18 din 02.01.2011 funcționarului de serviciu din cadrul Depoului de Locomotive al stației de cale ferată Bender, Întreprinderea de Stat "Calea Ferată din Moldova", fapt care i-a permis majorarea artificială a consumului normativ de combustibil și i-a acordat dreptul de a trece la rebut motorina în cantitate de 21 litri, cu valoarea totală de 377 lei 44 bani.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care s-a solicitat casarea acesteia, rejudicarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Diacenco Al. să fie condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că instanța de fond incorect nu a luat în calcul faptul, că foaia de parcurs nr. 18 din 02.01.2012 obligă mecanicul de locomotivă să indice în aceasta motorina consumată pentru a putea fi trecută ulterior la rebut de către operatorul de serviciu de la stația de cale ferată finală, și care este unicul document oficial, în baza căruia el calculează cantitatea motorinei consumate pe parcursul deplasării locomotivei pe un anumit itinerar.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 21 februarie 2013 a fost respins apelul, cu menținerea sentinței, din considerentul că instanța de fond a cercetat amplu baza probantă în prezenta cauză și justificat a ajuns la concluzia de a-l achita pe Diacenco Al. de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penal, s-a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudicării cauzei, invocîndu-se că:

- instanța de apel, motivînd soluția de achitare a lui Diacenco Al. s-a expus asupra sentinței instanței de fond, întemeindu-și soluția exclusiv pe probele cercetate de către prima instanță, fără a le cerceta în ședința de judecată a instanței de apel, conform procedurii primei instanțe, incorect a fost respins demersul procurorului de a prezenta probe în instanța de apel;

- prin respingerea apelului declarat de procuror, instanța de apel a dat o apreciere greșită probelor în prezenta cauză penală, punînd accentul pe depozițiile inculpatului, care nu coroborează cu celelalte probe administrate pe caz;

- inculpatul Diacenco Al. prin neintroducerea intenționată a informațiilor obligatorii în actele de evidență strictă, a falsificat aceste acte, denaturându-le conținutul veridic.

6. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi admis din următoarele motive.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală (red. 14.03.2003), instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel nu s-a pronunțat la nivelul cuvenit asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului (f.d. 218-220), în legătură cu ce urmează a fi casată decizia atacată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit apelului declarat de procuror (f.d. 218-220), criticându-se sentința de achitare, s-au invocat următoarele motive:

„- în procesul urmăririi penale, Diacenco Al. vina sa în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției, însă în procesul examinării cauzei penale în instanța de judecată inculpatul nu a recunoscut și a negat vinovăția sa în comiterea infracțiunii imputate;

- instanța de apel nu a incriminat latura obiectivă a infracțiunii prin metoda de folosire a documentului fals, făcând referire la faptul, că foaia de deplasare nu i-a acordat inculpatului careva drepturi și nu l-a eliberat de careva obligațiuni, fapt ce nu corespunde materialelor cercetate. Invocând acest argument, instanța de apel nu a luat în calcul faptul, că conform „Instrucțiunii cu privire la îndeplinirea foii de parcurs a mașinistului" nr. 4832 din 10.01.1991, foaia de parcurs nr. 18 din

02.01.2012 este un document oficial, în baza căreia se calculează salariul mecanicului de locomotivă conform orelor lucrate introduse în aceasta, se stabilește greutatea garniturii de tren, precum și cantitatea de motorină eliberată.

- instanța de apel incorect nu a luat în calcul faptul, că foaia de parcurs nr. 18 obligă mecanicul de locomotivă să indice în aceasta, motorina consumată pentru a putea fi trecută ulterior la rebut de către operatorul de serviciu de la stația de cale ferată finală, și care este unicul document oficial în baza căruia el calculează cantitatea motorinei consumate pe parcursul deplasării locomotivei pe un anumit itinerar”.

Anume asupra acestor motive relevante pentru cauza dată, instanța de apel nu s-a pronunțat.

Totodată, Colegiul penal lărgit mai invocă, că potrivit învinuirii înaintate lui Diacenco Al. prin rechizitoriu (f.d. 95-98) el este învinuit, că a confecționat și a folosit documente oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații, și anume nu a introdus în foaia de parcurs nr 18 din 02.01.2011, informația privind decuplarea a paisprezece vagoane în stația de cale ferată Căinari. Ulterior, în aceeași zi, a prezentat foaia de parcurs nr. 18 din 02.01.2011 funcționarului de serviciu din cadrul Depoului de Locomotive al stației de cale ferată Bender, Întreprinderea de Stat "Calea Ferată din Moldova", fapt care i-a permis majorarea artificială a consumului normativ de combustibil și i-a acordat dreptul de a trece la rebut motorina în cantitate de 21 litri, cu valoarea totală de 377 lei 44 bani.

Conform sentinței și deciziei instanței de apel, această învinuire nu și-a găsit confirmare, inculpatul Diacenco Al. fiind achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Conform procesului verbal al ședinței instanței de apel din 21 februarie 2012 (f.d. 264-266), procurorul a solicitat să i se acorde un termen pentru a asigura prezența martorilor în ședința de judecată, cu respectarea procedurii examinării cauzei conform primei instanțe, însă acest demers a fost respins, fără nici o motivare (f.d. 265).

În atare situație, reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării primei instanțe, ci, printr-o nouă examinare a motivelor invocate de apelant, trebuie să răspundă cu argumente la fiecare dintre criticile și mijloacele de promovare a intereselor procesuale invocate de părți. Chiar dacă își însușește concluziile și temeiurile primei instanțe, instanța de apel este obligată să verifice și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, prin prisma efectuării aprecierii personale a materialului probator, urmau să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv în raport cu circumstanțele stabilite în cauză, lucrul care n-a fost efectuat.

Din cuprinsul deciziei rezultă, că instanța de apel evaluând probele cercetate, n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, care prevede ca fiecare probă, urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, astfel, nu este dată o apreciere obiectivă și completă probelor prezentate de părți, precum și, nu este analizată, în modul corespunzător, materia reglementării legale și jurisprudenței în raport cu circumstanțele și împrejurările cauzei stabilite în rechizitoriu.

Pe această linie de idei, se atestă că instanța de apel, a încălcat prevederile art. 53 alin. (1) pct. 5), art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, art. 6 CEDO, respingând demersul de amânare a ședinței de judecată cu scopul de acumulare a tuturor actelor normative de către acuzarea de stat, pentru a înainta probe necesare pentru confirmarea acuzării.

De asemenea, instanța de recurs ține să menționeze, că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că foaia de parcurs nr. 18 din 02.01.2011 corespunde cerințelor legale, iar careva înscrieri, rectificări, sau alte acțiuni ce ar modifica conținutul acesteia, nu au fost efectuate.

Conform doctrinei juridice, obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal îl reprezintă documentele oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații aparținând unor întreprinderi, instituții sau organizații. Documentul oficial constituie un act ce conține informații ce au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organele ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept; atestă fapte ce au relevanță juridică; circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației.

Prin falsificarea documentelor oficiale se înțelege fie contrafacerea documentelor oficiale, fie modificarea conținutului unor documente oficiale autentice.

Prin latura obiectivă a infracțiunii specificate la art. 361 Cod penal, se prezumă fapta prejudiciabilă, care se concretizează în acțiunea de confecționare, deținere, vânzare, sau folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Latura subiectivă a infracțiunii vizate se caracterizează prin intenție directă.

Conform jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, mijloacele de probă trebuie administrate într-o audiere publică, în prezența părților, în vederea respectării principiului contradictorialității și egalității armelor, fiind în sarcina instanței să vegheze ca toate aspectele ce pot influența soluționarea pe fond a cauzei să facă obiectul unei dezbateri judiciare în cazul procesului penal.

După cum s-a arătat, instanța de apel n-a respectat principiile de bază la judecată în apel, astfel, în cauză sunt îndeplinite elementele caracteristice ale erorii

judiciare, întrucât din examinarea coroborată a materialului cauzei, rezultă un viciu juridic la stabilirea temeiurilor de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului procurorului, cu menținerea sentinței, care se exprimă în neexaminarea și neverificarea probelor nemijlocit în instanța de apel.

Acest viciu juridic se mai exprimă și prin modul de cercetare, percepție și analiză a materialului probator al cauzei, precum și prin modul de redactare a deciziei.

Decizia instanței de apel prezintă, neîndoielnic, deficiențe sub aspectul motivării, ea nesatisfăcând cerințele stipulate în art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, care trebuie să cuprindă - printre altele - temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului procurorului, precum și motivele adoptării soluției date.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Scutelnic Cătălin, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 21 februarie 2013 în privința lui Diacenco Alexandr, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Bender, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată în ședință publică la 08 octombrie 2013, ora 9⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Covalenco Elena

Gordilă Nicolae

